

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

کتابخانه مرکزی و تأمین منابع اطلاعات

«راهنمای جستجوی حرفه‌ای در وب»

مقدمه

امروزه، با گسترش فضای مجازی و افزایش سطح اطلاعات موجود در آن، تقریباً همه ما حداقل چندبار در هفته به جستجو برای یافتن اطلاعات مورد نظر خودمان در اینترنت و فضای وب می‌پردازیم. اما آنچه که بسیاری از ما از آن بی‌اطلاع هستیم، این است که جستجوی نتیجه‌بخش در وب، تنها به انتخاب کلیدواژه‌های مناسب محدود نمی‌شود. برای آنکه بتوانید جستجوی حرفه‌ای تری داشته و نتایج مؤثر و مفیدتری کسب کنید، باید از شگردها و راهبردهای جستجوی حرفه‌ای آگاه باشید.

در ادامه، برخی از مهم‌ترین و پراستفاده‌ترین روش‌های جستجو که می‌تواند به شما در دستیابی موفق به اطلاعات مورد نیازتان کمک کند، آورده شده است. توجه داشته باشید که ممکن است همه‌ی این عملکردها در موتورها و ابرموتورهای جستجوی مختلف و پایگاه‌های اطلاعاتی متفاوت، به شکل یکسانی تأثیرگذار نباشند.

دومین نکته‌ای که باید مورد توجه قرار دهید، این است که برخی از عملگرهای معرفی شده در این

بروشور، تنها برای زبان انگلیسی قابل استفاده هستند و هنوز قابلیت اجرا برای سایر زبان‌ها را ندارند.

جستجوی چند واژه: استفاده از عملگر بولی «و»

عملگر «و» زمانی استفاده می‌شود که می‌خواهید به جستجوی چندین کلمه بپردازید که ترتیب آنها مهم نیست ولی منابع یافت شده الزاماً باید حاوی تمام این کلمات باشد. برای این کار از علامت + بلافاصله قبل از هر کلمه، به غیر از کلمه‌ی اول، استفاده کنید:

دایرةالمعارف + واژه‌نامه

جستجوی چند واژه: استفاده از عملگر بولی «یا»

از این عملگر زمانی استفاده می‌شود که می‌خواهید دو واژه مختلف را جستجو کنید ولی مهم نیست که هر دو واژه حتماً همراه با هم در نتایج جستجو به کار رفته باشند. در این زمان از OR استفاده می‌کنید. دقت داشته باشید که حتماً باید از حروف بزرگ استفاده کنید:

OR دایرةالمعارف

محدود کردن جستجو

زمانی که می‌خواهید موضوع یا کلمه‌ی خاصی را از بین نتایج جستجو حذف کنید، از عملگر - استفاده کنید. مثلاً در صورتی که این عبارت را تایپ کنید:

کتاب -الکترونیکی

نتایجی که دارای کلمه‌ی الکترونیکی هستند،

از جستجو حذف می‌شوند.

جستجوی عبارت

برای جستجوی یک عبارت دقیق، علامت‌های نقل قول را در اطراف کلمات بگذارید:

"شاخص‌های سواد اطلاعاتی"

به خاطر داشته باشید که جستجو با استفاده از علامت‌های نقل قول ممکن است برخی از نتایج مرتبط را شامل نشود. به عنوان مثال، جستجوی "شاخص‌های سواد اطلاعاتی" سبب می‌شود به صفحاتی که در آن از «استانداردهای سواد اطلاعاتی» نام برده شده است دسترسی نداشته باشید.

جستجو بر اساس نوع فایل

با افزودن **filetype:** و ۳ حرف اختصار فایل، انواع خاصی از فایل را جستجو کنید، مانند PDF ، PPT، یا DOC.

مثال: مجموعه‌سازی filetype:PDF

در برخی از سیستم‌های پیشرفته‌تر، مانند موتور جستجوی گوگل، نیازی به نوشتن اصطلاح **filetype:** نیست و تنها کافی است سه حرف اختصاری نوع فایل را جلوی کلیدواژه‌ی مورد نظر خود بنویسید.

یافتن صفحات مرتبط

از عملگر **related:** برای یافتن صفحاتی با محتوای مشابه استفاده کنید. برای انجام این کار

عبارت **related:** را قبل از آدرس سایت بنویسید. برای مثال، اگر از وبسایت انجمن علمی کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران خوشتان آمده است، برای یافتن سایت‌های مشابه، از [related:www.ilisa.ir](http://www.ilisa.ir) استفاده نمایید.

تبدیل واحدهای اندازه‌گیری

هرنوع مقیاس را مانند مایل به کیلومتر یا اونس به لیتر، با نوشتن عدد و واحد اندازه‌گیری، تبدیل کنید:

Centimeter to inch

دریافت تعاریف

برای دریافت معنای هر کلمه، عبارت **define:** را جلوی کلمه بنویسید.
مثال: **define: loquaciousness:**

تمرکز در یک محدوده خاص

برای مشخص کردن محدوده عددی خاص، .. و سپس فاصله و بعد اعداد محدوده مورد نظر خود را تایپ کنید. به عنوان مثال اگر به دنبال اقدامات مربوط به خدمات کتابخانه‌ای از سال ۲۰۱۰ به بعد می‌گردید، می‌توانید عبارت زیر را تایپ کنید:

library services .. 2010

جستجو در عنوان یک وبسایت

اگر می‌خواهید کلیدواژه‌ی مورد نظر خود را در عنوان صفات وب جستجو کنید، باید از عملگر **intitle:**

استفاده کنید:

Intitle: abstracting

جستجو در یک وبسایت مشخص

ممکن است در یک وبسایت خاص قبلاً مطلبی مورد توجه شما بوده ولی اکنون نمی‌توانید آن را پیدا کنید. به سادگی با تایپ کردن نام آن وبسایت می‌توانید مطلب مورد نظر خود را در آن وبسایت پیدا کنید:

دایره‌المعارف کتابداری: nlai.ir

استفاده از عملگر کوتاه‌سازی

با کمک این قابلیت شما می‌توانید با وارد کردن تنها بخشی از کلیدواژه‌ی موردنظرتان، مشتقات مختلف آن را نیز جستجو کنید. این ویژگی برای صورت‌های جمع و مفرد واژه‌ها و واژگانی که املاهای گوناگونی دارند نیز کاربرد دارد. تنها کافی است که قبل یا بعد از واژه‌ی مورد نظر، علامت * بگذارید، مثل:

*اطلاعاتی

اطلاعاتی

اطلاعاتی

با این روش عباراتی چون: جامعه اطلاعاتی، سیستم اطلاعاتی، نظام اطلاعاتی، مرکز اطلاعاتی، مأمور اطلاعاتی، داستان‌های اطلاعاتی، سامانه اطلاعاتی، تور اطلاعاتی و .... جستجو می‌شوند.

جستجوی ترکیبی

همچنین می‌توانید در صورت نیاز، چندین قابلیت معرفی شده در این بروشور را با هم ادغام کنید: "سواد اطلاعاتی" + خدمات* - "منابع الکترونیکی"

در این صورت، اصطلاح سواد اطلاعاتی به همراه شکل‌های مختلف واژه‌ی خدمات و اصطلاحات مرتبط با واژه‌ی خدمات مورد جستجو قرار گرفته و نتایجی که «منابع الکترونیکی» در آنها به کار رفته است، حذف می‌شوند.

از جستجوی پیشرفته استفاده کنید.

در نهایت پیشنهاد می‌شود که اگر در استفاده از این قابلیت‌ها در یک جستجوگر خاص ناموفق بودید، از صفحه‌ی جستجوی پیشرفته استفاده کنید. معمولاً هر پایگاه، موتور جستجو یا راهنمای وب، یک یا چند صفحه‌ی جستجوی پیشرفته دارد که برخی از قابلیت‌ها و عملکردهای ذکر شده در اینجا را برای کاربر ارائه می‌دهند.

برخی از صفحات جستجو حتی قابلیت‌های بیشتری مانند ایجاد محدودیت مکانی، زمانی، تعیین زبان نتایج جستجو، تعیین نوع مواد مورد جستجو و ... را نیز دارند.

تهیه کننده: ندا عطایی نسب

کارشناسی ارشد مدیریت اطلاعات

کتابدار کتابخانه مرکزی

تلفن داخلی: ۳۹۲۶